

Χ Ρ Υ Σ Α Λ Λ Ι Σ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ,

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ,

ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ, 1865.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 50.

ΠΕΡΙ

ΑΥΤΟΜΑΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ.

ΤΟ ἀπρηχαιωμένον τῆς αὐτομάτου γεννήσεως ζήτημα, ὃ πολλοὶ ἐθεώρουν ἀπὸ πολλοῦ χρόνου λειωμένον, ἐπανῆλθε σήμερον ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει. Συζητήσεις πολλοῦ λόγου ἀξία ἐγένετο ἐπὶ τοῦ λεπτοτάτου τούτου ζητήματος, ἀπὸ πέντε περίπου ἐτῶν, καὶ ἡ πάλῃ αὕτη ἔλαβεν, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, χάρακτῆρα ζωηρὸν, καθιστάμενον ὁσημέρᾳ ἔτι ζωηρότερον.

Τὰ μεγάλα ὀνόματα τοῦ ὕλισμου, τοῦ πανθείσμου, κλπ. περιελήφθησαν ἐν τῇ πάλῃ ταύτῃ ἀδίκως, τῆς δὲ συζητήσεως παρατρεπομένης, μετ' οὐ πολὺ, ἀπὸ τῆς ὑπὸ τῆς καθαρᾶς ἐπιστήμης διαχραφομένης γραμμῆς, κατὰ φυσικὴν συνέπειαν, ἐνθερμοὶ τινὲς νόες ἔσπευσαν νὰ ζητήσωσιν ἐν τῇ ἀπλῇ μελέτῃ τῆς πειραματικῆς ψυχολογίας τὰ στοιχεῖα φιλοσοφικῶν καὶ θεοσκοπευτικῶν φιλονεικίῶν. Ἐκ τούτου αἱ ψευδέσταται τῶν ἰδεῶν διεχύθησαν ἐν ἀκκρεῖ, σήμερον δὲ ὀλίγιστοι γινώσκουσιν ὁποῖα τι εἶναι ἡ ἀληθὴς ἀξία τοῦ προβλήματος ὃ ἡ ἐπιστήμη ἐκάλεσε ζήτημα τῆς αὐτομάτου γεννήσεως. Καὶ αὕτη ἡ λέξις, ἥτις ἔχει

ἀλλοίαν τῆς ἀληθοῦς σημασίαν, συντελεῖ οὐχὶ ὀλίγον ὅπως τρέφῃ τὴν τοῦ κοινοῦ πλάνην, καὶ παρὰσχῃ τῷ ὑπὸ συζητήσιν δόγματι ἔννοιαν, ἣν οὐδὲν τῶν ἀντιπάλων μερῶν διανοεῖται νὰ παραδεχθῇ.

Νομίζεται γενικῶς ὅτι κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην πρόκειται νὰ μάθωμεν, ἂν κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου καὶ κατὰ τὰς πρώτας δημιουργικὰς ἐποχὰς τὰ ἐν τῇ ἀδρανεί ὕλῃ διακεχυμένα στοιχεῖα συντηροῦσθῃσαν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν κινήσει, sponte sua, ὅπως πλάσωσι τὰ ζῶα ἐνὶ λόγῳ, νὰ μάθωμεν, ἂν ἡ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς γῆτινός σφαίρας ζωὴ εἶναι ἔργον οὐχὶ θείας τινὸς βουλήσεως, ἀλλ' ἡ συνέπεια φυσικοῦ τινὸς μηχανικοῦ νόμου. Τοῦτο εἶναι πλάνη μεγίστη· οὕτω δὲ τιθέμενον τὸ ζήτημα, καθιστάται ἀναγκαιῶς τὸ καυστικώτερον τῶν τῆς μεταφυσικῆς ζητημάτων ὡς ἔθεσεν ὁμοῖα αὐτὸ ἡ ἐπιστήμη ἐσχάτως, ἐξαρτάται ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Καὶ ἀληθῶς, δὲν πρόκειται νὰ ἐμβατεύσωμεν εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἀρχικῆς δημιουργίας, οὐδὲ κἂν ν' ἀνεύρωμεν τὴν δημιουργικὴν ἐκείνην δύναμιν τὴν αἰετοτε ἐνεργοῦσαν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν. Τὸ ζήτημα εἶναι μᾶλλον περιορισμένον, καὶ ἀλλοίως ὅπως φέρεται. Ἐν τῶν τῆς κατωτέρης τάξεως ὄντων γεννῶνται ἄρα γε ἄνευ γονέων; Ἰδοὺ ὁποῖον εἶ-

ναι τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον, κεχωρισμένον πάσης πνευματιστικῆς εἴτε ὕλιστικῆς θεωρίας, διακρίει σήμερον τοὺς σοφοὺς. Τὸ ἀνωτέρω ζήτημα, οἱ παραδεχόμενοι τὴν διάφορον γέννησιν λένουσι καταφατικῶς. Κατ' αὐτοὺς, φυτικά καὶ ζωϊκά τινα γένη δύνανται νὰ γεννηθῶσιν ἄνευ ἁμέσων γεννητόρων. Ἡ νεκρὰ ὕλη ὀργανίζεται κατὰ μικρὸν ἔνθα τὸ φαινόμενον τοῦτο πρόκειται νὰ λάβῃ χώραν, καὶ μεμβράνα τις, παραπλησία σωματογόνου στρώματος, λαμβάνει ἐν ἀρχῇ γέννησιν ἐν τῷ κόλπῳ τῆς μεμβράνης ταύτης, ἅμορφοι κόκκοι συνεννοῦνται ὅπως σχηματίσωσι διὰ τῆς συνελύσεως τῶν μικρὰ αὐτόματα ὡς πάραυτα τότε ἀναφαίνονται ἐν ἐκάστῳ τῶν ὧν τούτων ὀργανάτινα, διαγράφεται τὸ σχῆμά των, καὶ τὸ ζῶον, διασχίζον τὸ καλύπτον αὐτὸ περιελημμα, ἐξέρχεται εἰς τὸ φῶς, πρῶτον αὐτὸ τοῦ γένους του, καὶ ἀνεξάρτητον τῶν προγενεστέρων αὐτοῦ ζῶων.

Οἱ ἀντίπαλοι τῆς αὐτομάτου γεννήσεως ἀντικρούουσι τοιαύτην θεωρίαν. Κατ' αὐτοὺς, ἅπαντα τὰ γένη ὑποτάσσονται εἰς τὸν νόμον τῆς διὰ προγόνων γεννήσεως, καὶ ναι μὲν ἡ μέθοδος, ἣν ἡ φύσις ἀκολουθεῖ ἐνίοτε ὡς πρὸς τὴν γέννησιν, ἔχει τύπον ἄλλοιον, οὐχ ἥττον ὅμως μένει ἡ αὐτὴ κατ' οὐσίαν. Ἄν εἰς τινα ὀργανικὰ ἐγγύματα βλέπομεν τὴν ζῶην ἀναπτυσσομένην χωρὶς ἐκ πρώτης ὀψεως ν' ἀναφαίνεται καὶ ἡ ἀπ' εὐθείας γεναλογία τῶν ἐν αὐτοῖς διαβιούντων ὄντων, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι αἱ ἐγγυθεῖσαι οὐσίαι, καὶ πρὸ πάντων ἡ ἀτμοσφαιρική κόνις, εἰσάγουσιν ἐν τοῖς βευστοῖς τούτοις ἐνόργανα σπέρματα, ἅτινα ἐν τῷ περιλαμβάνοντι αὐτὰ χώρῳ ἀνευρίσκουσι τοὺς ἀναγκαίους ὅρους πρὸς γέννησιν ὄντων ὁμοίων τῶν γεννησάντων αὐτά.

Ἡ συζήτησις, ἣν ἐρχόμεθα ἤδη νὰ καταπαύσωμεν, δὲν ἐγεννήθη ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν αὕτη ἔλαβεν ἀρχὴν ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχαιότητι. Τότε τὸ ἀνοιχθὲν αὐτῇ στάδιον ἦν πολὺ εὐρύτερον τοῦ σημερινοῦ· οἱ πρόγονοι ἡμῶν οὐχὶ μόνον δὲν περιώριζον τὴν δύναμιν τῶν τῆς διαφόρου γεννήσεως μεθόδων ἐν τῇ παραγωγῇ τῶν τῆς κατωτέρας τάξεως ὄντων, ἀλλ' ἐπεξέτεινον αὐτὴν καὶ ἐν τῇ δημιουργίᾳ ὄντων ἀνωτέρας τάξεως. Οὐδὲν ὅμως ἀνερρόμενοι μέχρι τοῦ Ἀριστοτέλους, καθίσταται ἡμῖν εὐχερὲς ν' ἀνεύρωμεν ἐν τῷ δεκάτῳ ἐβδόμῳ αἰῶνι ἐξόχους νόας, παρ' οἷς οὐδὲν εἶχε τὸ παράδοxon ἡ ἰδέα τοῦ ὅτι γεννῶνται αὐτομάτως καὶ ἄνευ προπατόρων, μαστοφόρα ζῶα, οἷα εἰσὶν οἱ μῦς, εἴτε βατραχοειδῆ οἷα εἰσὶν οἱ βάτραχοι.

Ἐν τοσούτῳ, τοιαύτη τερατώδης πλάνη ἦτο ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ ἐπὶ πολὺ ἀπέναντι τῶν τῆς ἐρεύνης μεθόδων, ἃς μετ' οὐ πολὺ ἡ ἐπιστήμη ἐμελλε νὰ ἐπιχειρήσῃ. Ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς δεκάτης ἐβδόμης ἐκατονταετηρίδος, ἡ μετὰ προσοχῆς μελέτη τῶν φυσικῶν φαινομένων ἐπέισε πολλοὺς ὅτι ἡ τῶν ἀνωτέρας τάξεως ὄντων αὐτόματος γέννησις ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ ὡς μῦθος, ὁ δὲ περίφημος φυσικὸς Ρέδης, ὅστις ἔζη ἐν Φλωρεντίᾳ περὶ τὸ 1680, καὶ ὁ Βολλινιέρης, ὁ ἔτη τινα βραδύτερον ἐξακολουθήσας ἐν Παδοῇ τὸ ἔργον του, ἀπεδείκνυν ὅτι ἡ δι' ἑτερογενεῶς τρόπου παραγωγῇ τῶν σκωλήκων δὲν εἶναι πραγματικώτερα ἐκείνης τῶν μεγάλων γενῶν. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν, ἡ ἀνακάλυψις τοῦ συνθέτου μικροσκοπίου περιέστειλεν ἐτι μᾶλλον τὸ πεδῖον τῆς αὐτομάτου γεννήσεως, καὶ ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶνος, ἡ ἀβεβαιότης ἐπὶ τῶν περὶ γεννητησίου δυνάμεως τῆς φύσεως μεθόδων εὐρίσκετο περιωρισμένη εἰς μόνα τὰ γένη ἐκεῖνα, ὧν τὰ τέκνα καθίστανται ὁρατὰ ἀφοῦ πλείστον μεγαλοποιηθῶσι.

Πρὸ τινων ἐτῶν, ἐκκαθαρίζομένου καθ' ἐκάστην τοῦ ζητήματος ἀπέναντι τῶν φώτων τῆς πείρας, οἱ τῆς διαφόρου γεννήσεως ὁπαδοὶ περιώριζον τὴν θεωρίαν τῶν ἐπὶ δύο μόνον γενῶν τῶν τῆς κατωτάτης τάξεως ὄντων, δηλονότι ἐπὶ τῶν αὐτοζωαρίων εἴτε τῶν παρασίτων σκωλήκων, καὶ ἐπὶ τῶν ζῶων καὶ τῶν μικροσκοπικῶν φυτῶν, ἅτινα ζῶσιν ἐν ταῖς σερπηπιναῖς ὕλαις, καὶ καλοῦνται τὰ μὲν πρῶτα μικροζωάρια, τὰ δὲ δευτέρα μικροφύτα.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποκρύφου γεννήσεως ὄντων περιωρίσθη ἐτι πλείωτον ὑπὸ τῶν γενομένων ἐσχάτως ἐργασίων διαφόρων φυσιολόγων. Αἱ ἐπιτυχεῖς ἐρευναι τοῦ K. Van Beleden ἐπὶ τῆς μεταναστεύσεως τῶν κυριωδεστέρων αὐτοζωαρίων, καὶ ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως παρασίτων σκωλήκων ἐν τοῖς σώμασιν ὀρισμένων ζῶων, αἱ νεώτεραι ἀνακαλύψεις τοῦ M. Virchow ἐπὶ τῆς διαβάσεως τῶν τριχινίων, ἐξ ὧν ἐνίοτε γέμει ἡ σὰρξ τῶν χοίρων, καὶ οἱ μῦς τοῦ ἀπὸ τοῦ κρέατος τούτου τρεφομένου ἀνθρώπου, ἀπέδειξαν ἐναργῶς ὅτι οἱ παράσιτοι σκωλήκες γεννῶνται καὶ πολυπλασιάζονται κατὰ τοὺς φυσικοὺς τῆς γεννήσεως νόμους. Ὅθεν κυρίως ἐπὶ ἐνὸς μόνου εἶδους ἐκ τῶν ἀπείρως μικρῶν ὄντων, τῶν μικροφύτων καὶ μικροζωαρίων, εἶναι ὁπωσοῦν συγχωρητέα σήμερον ἡ συζήτησις.

εἰς καὶ ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, δύο θεωρίαι ὑπάρχουσι πρὸς ἐξήγησιν τῆς γεννήσεως τῶν μικρῶν τούτων ὄντων· ἡ θεωρία τῆς ἑτερογενήσεως, καὶ ἡ τῆς πανσπερμίας. Οἱ ὁπαδοὶ ἀμφοτέρων τούτων τῶν θεωριῶν ἐπικαλοῦνται ὑπὲρ αὐτῶν τὴν πειραματικὴν μέθοδον· οἱ μὲν ἐπιζητοῦσι ν' ἀποδείξωσιν ὅτι αἱ ἀλλοιούμεναι ὀργανικαὶ ὕλαι, εἰς οἰκονομήσαντες ἂν τεθῶσι κατὰστασιν, ἂν μόνον μείνωσιν εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος καὶ δὲν ὑποστώσιν ἰσχυρὰν σήψιν, πληροῦνται ἀδιακόπως ὑπὸ ζώντων ὄντων· οἱ δὲ, ἀπ' ἐναντίας, ἐπιμένουσι ν' ἀποδείξωσιν ὅτι αἰετοτε δύναται ν' ἀπομονωθῇ ὁ ἀήρ ἀπὸ τῶν σπερμάτων ἅτινα περιέχει, νὰ ἀφαιρεθῶσιν ἀπὸ τῶν ἀλλοιωσίων ὕλῶν τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑπάρχοντα, καὶ ἐπομένως, αἱ ὕλαι αὗται νὰ τεθῶσιν εἰς τοιαύτην κατὰστασιν ὥστε νὰ μὴ ἀλλοιωθῶσι τὸ παράπαν.

Κατὰ τὰ μέσα ἐστὶ τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος ὁ Necdham καὶ ὁ Spallanzani εἶχον ζητήσῃ διὰ τοιαύτης φύσεως πειραμάτων τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος. Ἡ μέθοδος ἦν ἀμφοτέροι ἠκολούθησαν, καὶ ἦν πρῶτος ὁ Necdham εἶχεν ἐπινοήσει, συνίστατο εἰς τὸ νὰ εἰσαγάγωσιν ἐντὸς μιᾶς σειρᾶς ὑελίνων ἀγγείων, πεπληρωμένων ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ὀργανικὰς ὕλας εὐλόγως ἀλλοιούμενας, εἶτα νὰ κλειώσι στεγανῶς τὰ ἀγγεῖα ταῦτα, καὶ νὰ καθυποβάλλωσιν ἕκαστον αὐτῶν ὑπὸ τὴν ἐνέργειαν θερμότητος ἱκανῆς ν' ἀποκτείνῃ τὰ ἐνυπάρχοντα ζωϊκὰ εἴτε φυτικὰ σπέρματα. Ἀλλ' ὁ Necdham καὶ ὁ Spallanzani ἐξετίμων ἄλλως πως τοὺς ὅρους τῆς πρὸς καταστροφὴν τῶν ἀνωτέρω σπερμάτων ἀναγκαίας θερμοκρασίας. Κατὰ τὸν Necdham, ὀλίγα λεπτά καταβύθισεως ἐν τῷ ζέοντι ὕδατι ἤρκουν πρὸς τοῦτο· κατὰ τὸν Spallanzani ὅμως τοὐλάχιστον τρία τέταρτα τῆς ὥρας θὰ ἦσαν ἀναγκαῖα. Τοῦτου ἕνεκα, τὰ ἐξαγόμενά των διέφερον πλείστον· ὁ Necdham ἀνεύρισκεν αἰετοτε ζῶντα προϊόντα, καθότι δὲν εἶχε καταστρέψει τὰ ὀργανικὰ σπέρματα· ἀλλ' ὁ Spallanzani οὐδέποτε ἀνεύρισκεν αὐτὰ καθότι τὰ εἶχε καταστρέψει.

Ἐν τούτοις τὰ ὑπὲρ τῆς πανσπερματικῆς θεωρίας συμπεράσματα, ἃ ὁ Spallanzani ἐνόμιζεν ὅτι ἐδύνατο νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τῶν παρατηρήσεών του, εἶχον τρωτόν τι μέρος, καὶ ὁ Necdham, ἀναγνωρίσας τοῦτο ἀκολούθως, ἀπέδωκε τὴν στείρευσιν τῶν ἐγγυμάτων ἃ μετεχειρίζετο ὁ ἀντίπαλος αὐτοῦ, εἰς πιθανὴν τινα ἀλλοίωσιν τοῦ

ἐν τοῖς ἀγγείοις ἐγκλεισμένου ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος. Καὶ ἀληθῶς ὁ ἀήρ οὗτος εἶχε μεταβληθῇ· εἶχε δηλονότι ἀπολέσει μέρος τοῦ ὀξυγόνου, ὡς ἀπέδειξε τοῦτο κατὰ τὸ 1840 ὁ Gay-Lussac, καὶ, κατὰ συνέπειαν, δὲν ἦ το ἕκτοτε κατάλληλος πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς. Τοῦτου ἕνεκα τὰ τοῦ Spallanzani συμπεράσματα ἐθεωρήθησαν, καὶ διακαίως κατὰ τινα τρόπον, ὡς ἀμφίβολα, διό δὲν ἠδυνήθησαν νὰ λύσωσι τὸ ζήτημα τῆς αὐτομάτου γεννήσεως. Οὐχ ἦττον ὅμως, ἐν τούτοις περιείχετο ἡ ἀληθὴς λύσις, ὡς τὸ ἀπέδειξεν ἐσχάτως ὁ K. Pasteur ὑποστηρίξας ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τινῶν ζωαρίων δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἄνευ συνδρομῆς τοῦ ὀξυγόνου, καὶ ὅτι, ἐπομένως, ἡ διατήρησις τῶν ζωϊκῶν ὕλῶν ἐν τοῖς πειράμασι τοῦ Spallanzani δέον ν' ἀποδοθῇ πραγματικῶς εἰς τὴν ἐκ τῆς ἐπενεργείας παρατεταμένης θερμότητος ἐπελθοῦσαν καταστροφὴν τῶν σπερμάτων.

Τὰ τοῦ Necdham καὶ Spallanzani πειράματα, διεδέχθησαν, ἐπὶ ἡμίσειαν ἑκατονταετηρίδα, πολυάριθμοι πραγματεῖαι, ἀλλ' αἱ πραγματεῖαι αὗται, μὴ συνοδεύμεναι ὑπὸ νέων πραγμάτων, οὐδόλως προήγαγον τὸ ζήτημα πρὸς τὴν λύσιν του. Ἡ θέσις ὅθεν τῆς συζητήσεως οὐδόλως εἶχε μεταβληθῇ μέχρι τοῦ τέλους τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος ὅτε κατὰ τὸ 1837, ὁ δόκτωρ Schwan εἰσέγαγεν αὐτὴν εἰς νέαν ὁδόν· ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς ἀντιρρήσεις, ἃς αἱ ἀναλύσεις τοῦ Gay-Lussac συνεχώρουν ν' ἀντιτάξῃ τις πρὸς τὰ συμπεράσματα τοῦ Spallanzani, ὁ φυσικὸς οὗτος συνέστησε σειρὰν ὕλην πειραμάτων, ἐν οἷς, ἀφοῦ πρῶτον ἀπῆλλαξε τὴν μεταβλητὴν ὕλην ἀπὸ τῆς περικυκλώσεως αὐτὴν ἀτμοσφαίρας διαρκούσης τῆς ζυμώσεως, ἔθετε τὴν ὅλην ταύτην εἰς συνάφειαν μετὰ νέου ἀέρος οὐδεμίαν χημικὴν ἀλοιῶσιν ὑποστάντος, ἀπηλλαγμένου ὅμως ὀργανικῶν σπερμάτων διὰ προηγούμενης ἀπανθρακώσεως. Τὰ πειράματα ταῦτα ἐπεβεβαίωσαν τὰ τοῦ Spallanzani, καὶ ἀπέδειξαν ὅτι ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ θερμανθέντος ἀέρος, αἱ σήψεις δεκτικαὶ ὕλαι θερμαινόμεναι ἐναπομένουσιν ἀναλλοίωτοι. Ἀκολούθως ἕτεροι σοφοί, μεταβαλόντες τὸν τύπον τῶν πειραμάτων, καὶ ποιήσαντες χρῆσιν διαφόρων μεθόδων ὅπως καθαρίσωσι τὸν ἀέρα προτοῦ θέσωσιν αὐτὸν εἰς συνάφειαν μετὰ τῶν σπηπτικῶν ὕλῶν, ἔφθασαν μ' ὅλα ταῦτα εἰς τὰ αὐτὰ ἐξαγόμενα. Τινὲς μὲν, ὡς ὁ κ. Schultze, ἐποιοῦν νὰ διέλθῃ ὁ ἀήρ πρῶτον διὰ χημικῶν ἀντιδραστικῶν, δυναμένων νὰ καταστρέψωσι τὰς ὀργανικὰς ὕλας· ἄλλοι δὲ,

ὥς οἱ K. K. Schroeder καὶ Dush, ἠρκέσθησαν εἰς τὸ νὰ στραγγίσωσι τὸ γὰζ διὰ τοῦ βράμβακος, εἰ, τρόπον ὥστε νὰ τὸ καθαρίσωσι δι' ἀπλῆς μηχανικῆς ἐνεργείας· ἀλλ' οἰονδήποτε τρόπον μετεχειρίσθησαν, καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ ἔφθασαν εἰς τὰ αὐτὰ συμπεράσματα, καὶ ἠρνήθησαν τὴν ἐτερογένησιν.

Εἰ καὶ ἔμενον εἰσέτι ἀμφιβολίαί τινες, οὐχ ἥτον ὅμως τὰ πειράματα ταῦτα ἐφάνησαν εἰς πολλοὺς ἱκανῶς πειστικά, καὶ πρό τινων ἐτῶν εἶδομεν πλείστους διακεκριμένους σοφοὺς ἐγκαταλείποντας τὴν θεωρίαν τῆς ἐτερογεννήσεως καὶ καταταττομένους εἰς τὴν γνώμην τῶν μὴ παραδεχομένων δι' ἅπαντα τὰ ὄντα εἰ μὴ ἓνα καὶ μόνον τρόπον γεννήσεως, εἰς οἰονδήποτε βαθμὴν τῆς φυσικῆς ἱεραρχίας καὶ ἂν εὐρίσκονται ταῦτα τεθειμένα.

(ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχές.)

ΤΟ ΛΑΘΟΣ.

Ο Ἑρρίκος ἀνέβη δρομαῖος τὴν κλίμακα καί, ἀναικνῶν τοὺς ξανθοὺς βοσρύχους τοὺς περικλείοντας τὸ χάριεν παιδικὸν αὐτοῦ πρόσωπον, ἤνοιξε θυρωθῶς τὴν πρὸ αὐτοῦ θύραν καὶ δι' ἐνὸς ἄλματος εὐρέθη ἀναμέσον τοῦ σπουδαστηρίου τοῦ φίλου του. Ἀλλ' ἐσταμάτησεν ἐνταῦθα ἐκπληκτος ἰδὼν καθημένην βήματά τινα μακρὰν τοῦ Κυρίου Σεράν γυναικῆ σπανίας καλλονῆς, τῆς ὁποίας τὸ εὐγενὲς καὶ θελκτικὸν πρόσωπον κατάρχρυνον ἦτον ἀπὸ δάκρυα. Εἰς τὴν θέαν τοῦ Ἑρρίκου, ἡ γυνὴ ἐκείνη ἀφῆκε κραυγὴν πεπνιγμένην καὶ ἐκινήθη διὰ νὰ σηκωθῇ, ἀλλ' ἐν τοῦ Σεράν βλέμμα ἀνεχαίτισεν αὐτήν, πεσοῦσαν πάλιν ἐπὶ τῆς ἑδρας αὐτῆς καὶ καλύψασιν τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν. Ὁ Ἑρρίκος παρκτηρῶν τὴν ἄφωνον ταύτην σκηνὴν κατεσχέθη ὑπὸ παραδόξου τινὸς συγκινήσεως. Ἡ γυνὴ ἐκείνη, ἣν πρῶτον τότε ἔβλεπεν, ἐνέπνευσεν αὐτῷ ἐνδιαφέρον τι δυσκατάληπτον· ἡ ὠχρότης αὐτῆς, ἣν ἐπῆύξανεν ἔτι τὸ λαμπρὸν τῆς κόμης αὐτῆς μέλαν, ἡ ἄλγους ἔμπλεως στάσις τῆς, τὰ πάντα συνετέλουν εἰς τὴν βαθεῖαν τοῦ Ἑρρίκου ταραχήν· τὸ ὄμμα του ἐστράφη μετ' ἀνησύχου περιεργείας πρὸς τὸν Σεράν, ἀλλ' οὗτος ἀπέστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ φωνὴν τεταραγμένην

— « Ἑρρίκε, τῷ λέγει, διατί ἐμβόηκες ἐδῶ, χωρὶς τὴν ἀδείαν μου;

— Φίλε μου, ἐπιθύρισε τὸ παιδίον, δὲν μοι τὸ ἐμπόδισες ποτέ.

— Κύριε . . . εἶπεν ἡ ξένη μὲ θρηνηδὴ καὶ ἱκετικὸν τόνον, πρὸς τὸν Σεράν ἀπευθυνομένη.

— Κυρία . . . σοὶ τὸ ἀπαγορεύω.

Καὶ ὁρμητικῶς ἐπέπεσε κατ' αὐτῆς, ἔδραζε τὴν χεῖρά της καί, τοὺς χαρακτῆρας ἀλλοιωμένους ἔχων ὑπὸ τοῦ φόβου, τὸ δὲ ὄμμα ἀτενὲς ἐπὶ τῆς ὀδυρομένης δυστυχοῦς, ἐφαίνετο φοβούμενος τοὺς ὁποίους ἔμελλε νὰ ἐκφέρῃ λόγους.

— Θέλω ὑπακούσει, εἶπεν ἐκείνη μὲ χαμηλὴν καὶ πνιγομένην φωνήν.

— Ἄλλως τε, κυρία, ἐξηκολούθησεν ἐκεῖνος συνελθὼν ἐκ τῆς ταραχῆς του, μία σημερινὴ ἀποκάλυψις εἶνε ἀδύνατος· σοὶ τὸ εἶπα, ἀσχολίαί κατεπείγουσαι δὲν μοι παρέχουσιν οὐδὲ μίαν δικαίωσιν ὥραν . . .

— Πρὸ δύο ἐτῶν, κύριε, ὑπέλαβεν εἰποῦσα ἡ ξένη μετὰ πικρίας, σοὶ ἐξαίτουμαι ματαίως τὴν συνέντευξιν ταύτην, καὶ κωφεύεις εἰς τὰς ἱκεσίας μου· μοι ἀπηγόρευσας νὰ πλησιάσω τὴν διαμονὴν σου. Ἐπίστευσα ὅτι διὰ τῆς ὑποταγῆς θὰ τύχω τῆς χάριτος ταύτης, ἀλλ' εἰς μάτην, ἔμεινες ἄκαμπτος. . . . Σήμερον, κύριε, δὲν σὲ καθικετεῖω πλέον, ἀπαιτῶ νὰ μὲ ἀκούσης! . . .

Τώρα ἀδύνατον, κυρία, ἀργῶς ἐπέειπεν ὁ Σεράν, προσκατείνοντας τὸν Ἑρρίκον. Θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σοὶ προσδιορίσω ὥραν συνεντεύξεως. . . . Ἔσο βεβῆα ὅτι θὰ τηρήσω τὸν λόγον μου, ἂν καὶ δὲν βλέπω τὸ ὄφελος τῆς συνεντεύξεως ταύτης.

Ἡ ξένη, καλῶς πεπεισμένη ὅτι οὐδὲν πλέον θὰ ἐπετύγχανεν, ἀνέστη καὶ ἔκαμὲ τινα βήματα ἵν' ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν. Διερχομένη δὲ πλησίον τοῦ Ἑρρίκου κατεδίθεσε τὸν πέπλον τῆς, ἐτάχυνε τὸ βῆμα καὶ ἀπῆλθε δρομαίως.

« Τί ἐξήτουσε λοιπόν, φίλε; εἶπεν ὁ Ἑρρίκος μὲ κολακευτικὴν φωνήν, πλησιάζων τὸν Σεράν εἰς βαθεῖαν συλλογὴν βυθισθέντα.

Ὁ τελευταῖος οὗτος ἀνεσκήρτησεν εἰς τὸν ἥχον τῆς φωνῆς τοῦ παιδός.

« Ἡ γυνὴ ἐκείνη, Ἑρρίκε, . . . ὦ! ἐξήτουσε πράγμα τι πέραν τῶν δυνάμεών μου! Αφού τὰ πάντα μοι ἀφῆρσεν, ἤθελε νὰ μὲ στερήσῃ καὶ τῆς τελευταίας μου εὐτυχίας! . . . Μὴ μοῦ εἶπῃς πλέον τίποτε περὶ αὐτῆς, παιδί μου.

— Αὐτὴ βέβαια πολὺ θὰ σ' ἐβλάψῃ, φίλε μου, διὰ νὰ ἦσαι τόσο σκληρὸς σὺ ὁ συνήθως τόσο ἀγαθός! . . . Τὸ βλέμμα σου ἦτο αὐστηρὸν, βραχεῖα καὶ ἀγρία ἡ φωνὴ σου . . .